

Terug naar Toen 2. Reminisceren met ouderen, geb. 1935 – 1950.

Bijlage 1. Nieuwe uitvindingen en technologische ontwikkelingen

© 2011. Perspectief Uitgevers, Utrecht

Dit overzicht is vooral opgezet als achtergrondinformatie voor de reminiscentiethema's, om de gebruikers van *Terug naar Toen* enige informatie te geven, zodat de verhalen van deelnemers beter in een historische context kunnen worden geplaatst.

Dit overzicht is allerminst compleet, maar beperkt zich tot de informatie die de auteurs bruikbaar achten voor het reminisceren.

jaren dertig

In de tweede helft van de jaren dertig worden onder meer de volgende uitvindingen gedaan: de *nylonkous*, het *elektrische strijkijzer*, de *elektrische wasmachine* (die pas volop aangeschaft gaat worden in de jaren vijftig en zestig), de *straaljager*, de *helikopter* en de *ballpoint*.

jaren veertig

In de eerste helft van de jaren veertig staat veel productie stil, vanwege de Tweede Wereldoorlog. De Britten en Amerikanen vinden de *radar* uit, waarmee de kansen op een overwinning van geallieerde zijde sterk toeneemt, en in Nederland valt de *Noordoostpolder* droog. In 1945 maakt de inzet van de *atoombom* een definitief einde aan de Tweede Wereldoorlog. In 1947 introduceert de Amerikaanse kinderarts *Benjamin Spock* een nieuwe visie op kinderopvoeding, waarin hij de autoritaire opvoedingsvorm verwerpt en pleit voor een liberale kinderopvoeding. In datzelfde jaar wordt de *transistor* uitgevonden, waardoor men draagbare radio's, de zogenaamde transistorradio, kan produceren. Ook in 1947 wordt de *Polaroidcamera* uitgevonden, waarmee men foto's kan maken die direct worden afgedrukt op papier.

In 1948 komen naast de bestaande schellak platen, die gedraaid worden op 78 toeren, *platen van pvc (polyvinylchloride)* ook wel *vinyl* genoemd. Deze nieuwe plasticsoort maakt het mogelijk om de platen op een lager toerental af te laten spelen, waardoor er meer muziek op een plaat kan. Bij een 78 toerenplaat paste er ruim 3 minuten muziek op een kant, bij de 33 1/3 toerenplaten wel bijna 30 minuten. Het singletje was bedoeld voor slechts één nummer per kant, van ongeveer vijf minuten. Het toerental voor een single bedraagt 45 toeren per minuut.

jaren vijftig

Aan het begin van de jaren vijftig worden de eerste *straalvliegtuigen* gebruikt in de burgerluchtvaart en begint men met de aanleg van de *Zuid-Oostpolder*; die bestaat uit het gedeelte *Oostelijk Flevoland* dat in het jaar 1956 droogvalt en het gedeelte *Zuidelijke Flevoland* dat in 1968 droogvalt. Tevens worden het Melkwegstelsel en andere delen van het heelal in kaart gebracht en ontrafelt men de *DNA-structuur*.

Op 3 oktober 1951 is de *eerste officiële Nederlandse televisie-uitzending*. Het aanbod aan televisieprogramma's is nog beperkt tot drie uur per week.

In 1952 ontwikkelt Amerika de *waterstof bom*, ook wel *H-bom* genoemd. In datzelfde jaar ontstaat in de Verenigde Staten een nieuwe muziekvorm, de *rock 'n roll*. De firma Bic ontwikkelt zijn eerste *wegwerpballpoint* en in de Verenigde Staten worden de eerste *kerncentrales* ontwikkeld.

In 1956 besluit Nederland tot de aanleg van de *Deltawerken* als grootschalige kustbewaking, met als doel om in de toekomst een watersnoodramp als in 1953 te voorkomen.

In 1957 lanceren de Russen hun eerste *raketten* voor missies tot buiten de dampkring; een jaar later lanceren de Amerikanen hun eerste *satelliet*.

In 1958 introduceert de firma Mattel in de Verenigde Staten de eerste *Barbiepop* en in datzelfde jaar verschijnen de eerste *stereogrammofoonplaten* op de markt en rolt bij de Doornes Automobiel Fabriek in Eindhoven de eerste *DAF personenauto* van de band. In Rotterdam bouwt men de *Euromast*, als hoogste gebouw van Nederland. Andere voor die tijd bouwtechnische hoogstandjes zijn de bouw van de *Oosterscheldebrug*, met een lengte van vijf kilometer de langste brug ter wereld en de *Velsertunnel* die onder het Noordzeekanaal doorloopt.

In Brussel vindt de *Expo '58* plaats, de eerste wereldtentoonstelling sinds de Tweede Wereldoorlog, met als thema vrijheid en vooruitgang. De blikvanger van dit evenement was het *Atomium*, waarbij men een stalen constructie had opgebouwd uit negen gigantische bollen, waarmee men een 165 miljard keer uitvergroot ijzerkristal uitbeeldde.

In 1959 ontwikkelt de Sovjet-Unie haar *ruimtevaartprogramma* door het sturen van de onbemande Lunar II en Lunar III naar de schaduwkant van de maan om er foto's te maken.

jaren zestig

In 1961 maakt de Russische *kosmonaut Yuri Gagarin* als eerste mens een baan om de aarde. De Amerikaanse *astronaut Alan Bartlett Shepard* is een maand later de tweede mens in de

ruimte. Hierna ontwikkelt zich een wedloop tussen de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie, waarbij de Amerikanen beloven als eerste een mens op de maan te zullen zetten.

In 1962 introduceert Philips de muziekcassettes, ook wel *cassettebandjes* genoemd.

In 1967 voert de Zuid-Afrikaanse arts *Doctor Christiaan Bernard* 's werelds eerste succesvolle *harttransplantatie* uit bij een mens.

In Nederland komen de eerste *kleurentelevisies* op de markt en de eerste *hifi-radio*'s.

Er komt een *tweede televisienet*, zodat men moet kiezen uit Nederland 1 of Nederland 2.

De *illegale zender Radio Veronica* wint aan populariteit met haar uitzending op zee vanaf het schip *Veronica*.

In juli 1969 zet de *Amerikaanse astronaut Neil Armstrong* na een succesvolle vlucht met de *Apollo 11* als eerste mens *een stap op de maan*, met de legendarische woorden; 'Een kleine stap voor de mens, een grote sprong voor de mensheid.'

In de jaren zestig vindt ook de introductie plaats van de *anticonceptiepil*. Er ontstaat een fel debat over deze uitvinding, waarbij vooral het Vaticaan een fel tegenstander is. De anticonceptiepil, in de volksmond 'de pil' genoemd, wint aan populariteit en zal mede bijdragen aan de veranderende opvattingen omtrent seksualiteit.

jaren zeventig

In 1971 brengt de *Apollo 15* een bemanning naar de maan plus een *maanwagen*, waarmee de eerste *maanritten* kunnen worden gemaakt. De Russen bouwen aan hun ruimtesondes en het *ruimtestation* de *Saljut 1*. De Amerikanen brengen in 1973 hun ruimtestation *Skylab* in een baan om de aarde met de bedoeling gegevens te verzamelen over de aarde en de zon. In 1979 stort ditzelfde *Skylab* neer op aarde.